

MONOGRAFIA
POKONFERENCYJNA

NOWY SPOSÓB ROZWOJU
PEDAGOGIKA

Poznan (PL)
30.11.2017

WSPÓŁORGANIZATORZY:

The East European Scientific Group (Azerbaijan, Belarus, Poland, Serbia, Ukraine),
Virtual Training Centre «Pedagog of the 21st Century»,
Global Management Journal.

U.D.C. 37+082

B.B.C. 94

Z 40

Zbiór artykułów naukowych recenzowanych.

(1) Z 40 Zbiór artykułów naukowych z Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej (on-line) zorganizowanej dla pracowników naukowych uczelni, jednostek naukowo-badawczych oraz badawczych z państw obszaru byłego Związku Radzieckiego oraz byłej Jugosławii.

(30.11.2017) - Warszawa, 2017. - 268 str.

ISBN: 978-83-65608-91-8

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103

e-mail: info@conferenc.pl

Wszelkie prawa autorskie zastrzeżone. Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora jest zakazane. Wszelkie prawa do artykułów z konferencji należą do ich autorów.

W artykułach naukowych zachowano oryginalną pisownię.

Wszystkie artykuły naukowe są recenzowane przez dwóch członków Komitetu Naukowego.

Wszelkie prawa, w tym do rozpowszechniania i powielania materiałów opublikowanych w formie elektronicznej w monografii należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour».

W przypadku cytowań obowiązkowe jest odniesienie się do monografii.

Nakład: 100 egz.

«Diamond trading tour» ©

Warszawa 2017

УДК 378:373

ІНТЕГРАЦІЯ ЗМІСТУ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ: ВИКЛИКИ ЧАСУ

Лавренова Марія

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет

Фенцик Оксана

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти,
Мукачівський державний університет

Ключові слова: Нова українська школа, інтеграція, інтегроване навчання, міжпредметні зв'язки.

Key words: New Ukrainian School, Integration, Integrated Learning, interpersonal connections.

Розбудова Української держави ставить на порядок денний надзвичайно важливе завдання – оволодіння учнями глибокими й міцними знаннями основ наук, засвоєння провідних ідей навчальних дисциплін, вироблення комунікативних умінь і навичок гармонійно розвиненої особистості, громадянина і патріота нашої держави.

Відтак актуальним викликом сьогодення є розроблення і практичне впровадження нового інтегрованого змісту початкового навчання в ході реалізації ідеї Нової української школи.

У практиці початкової освіти ця ідея не нова. Психолого-дидактичні основи процесу інтеграції в системі шкільного навчання, сутність інтеграції, її форми і види розкриті в працях Н.Бібік, О.Біляєва, Л.Варзацької, С.Вашуленка, Л.Виготського, С.Гончаренка, В.Давидова, Т.Донченко, С.Загв'язинського, В.Зінченка, Р.Льченко, Е.Но-

сенко, В.Паламарук, О.Савченко, В.Тищенко, С.Якименка та інші.

Актуальність ідеї інтегрованого навчання в тому, що вона є оптимальною для сучасного етапу розвитку національної школи, адже на даному етапі є ускладнення змісту освіти, зростання обсягу необхідної інформації та зменшення часу, відведеного для її засвоєння [2].

Для впровадження інтегрованого навчання у початковій школі, на думку М.Вашуленка, існують об'єктивні причини і передумови, зокрема: необхідність усунути переважання дітей; скоротити кількість навчальних годин протягом тижня і вилучені години віддати для предметів розвивально-виховного циклу; інтегрований курс у початкових класах може без додаткових витрат вести сам класовод, оскільки йому доводиться навчати школярів цих предметів у традиційній ізоляції

<p>Основи здоров'я</p>	<p>Правила літнього відпочинку. Профілактика перегрівання, сонячних опіків, правила поведження на воді, безпека ігор та розваг.</p>
<p>Українська мова</p>	<p>Урок розвитку зв'язного мовлення. Розповідь на тему: «Мої літні канікули» за серією малюнків і змістом вірша О. Палійчука «Алло, ми поїхали в село»; написання слова, введення в речення</p>
<p>Природознавство</p>	<p>Літо та його ознаки. Планування спостережень за природою влітку. Прикмети літа. Творче завдання: складання казки про літо. <i>Екскурсія</i> «Здрастуй, літечко!» (спостереження за ознаками літа, що наближається)»</p>
<p>Іноземна мова</p>	<p>Літні місяці, характеристика погоди влітку, складання розповіді «Моє літо»</p>
<p>Образотворче мистецтво</p>	<p>Колір у пейзажній композиції. <i>Практична робота</i>. колективна робота «На чарівній галявині», «Веселкові барви», «Кольори природи»</p>

Схема 1

Горизонтальні міжпредметні зв'язки

(на відміну від старших класів, де інтеграція курсів вимагає переучування вчителя, наповнення його знаннями з іншого предмета, що інтегрують з тим, який викладає) [1].

Впровадження інтеграції в навчальний процес дає змогу:

- «спресувати» споріднений матеріал кількох предметів навколо однієї теми, усунути дублювання у вивченні ряду питань;
- ущільнити знання, тобто реконструювати фрагмент знань таким чином, засвоєння якого вимагає менше часу, проте породжує еквівалентні за-

гально навчальні та технологічні уміння;

- опанувати з учнями значний за обсягом навчальний матеріал, досягти цілісності знань;
- залучати учнів до процесу здобуття знань;
- формувати творчу особистість учня, його здібності;
- дати можливість учням застосовувати набуті знання з різних навчальних предметів у професійній діяльності [4].

Вчені виділяють такі способи інтеграції змісту початкового навчання:

Схема 2
Вертикальні міжпредметні зв'язки

інтегровані курси; інтегровані підручники; інтегровані завдання; інтегровані уроки.

Одним з напрямів інтегрування змісту предметів є проведення інтегрованих уроків.

Інтегрований урок об'єднує блоки знань із різних навчальних предметів, тем навколо однієї проблеми з метою інформаційного та емоційного збагачення сприймання, мислення, почуття учня, що дає змогу пізнавати певне явище різнобічно, досягти цілісності знань. Такий урок спрямований на розкриття загальних закономірностей, законів, ідей, теорій, відображених у різних науках і від-

повідних їм навчальних предметах. Він забезпечує формування в учнів цілісної системи уявлень про діалектико-матеріалістичні закони пізнання навколишнього світу у їх взаємозв'язку та розширенню знань учнів, діапазону їх практичного застосування [2].

Як показують наукові дослідження і практика, для уроків міжпредметної інтеграції змісту характерні різні підходи: міжпредметні зв'язки по горизонталі та по вертикалі [3].

Покажемо приклад міжпредметної інтеграції змісту навчання по горизонталі з тематичним словом «літо» 2 клас.

«У першому-другому класі дитина сприймає світ цілісно, а не по-предметно. Теми для навчання в рамках інтегрованих курсів підбирають вчителі разом з дітьми. Вчителі можуть реагувати на те, що відбувається навколо них і залучати дітей до спостереження світу реального, не тільки того, що у підручниках. І дискутувати з ними про ті проблеми, з якими діти безпосередньо стикаються» [5].

Міжпредметні зв'язки повинні виключати дублювання матеріалу, якщо навіть він вивчається давно. Учні спроможні за завданням учителя самостійно повторити раніше вивчений матеріал з іншого предмета, а на уроці має відбуватися не повторення, а поглиблення знань [4].

Покажемо приклад міжпредметної інтеграції змісту навчання по вертикалі з тематичним словом «заєць».

Отже, міжпредметна інтеграція змісту навчання сприяє створенню в учнів цілісної картини світу, дозволяє сформулювати міжпредметні та ключові компетентності, стимулює розвиток їхніх пізнавальних та творчих здібностей, вирішує проблему інтелектуального пе-

ревантаження молодших школярів. Ідея інтеграції в освіті є значним здобутком дидактики, оскільки за умови її успішного методичного впровадження реалізується мета якісної освіти.

Література

1. Вашуленко М.С. Інтегровані завдання з рідної мови й читання / М.С.Вашуленко // Початкова школа. 1994. – №6. – С.13-16.
2. Інтегровані уроки в початковій школі / Упоряд. Н. С. Верера — Тернопіль–Харків: Ранок, 2010. — 160 с
3. Лавренова М.В. Впровадження інтегрованого навчання у початкову школу / М.І. Піпаш, М.В. Лавренова // Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції : збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції, 26-27 жовтня 2017 року / гол. ред. Т.Д. Щербан. – Мукачево : МДУ, 2017. – С.308-310.
4. Тимків В. Інтегровані уроки у початковій школі як ефективна форма навчання молодших школярів /В.Тимків. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://conference.pu.if.ua/forum/files/11-13052016/3/Timkiv.pdf>
5. У початковій школі введуть інтегроване навчання. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvita.ua/school/reform/55645/>

ДУАЛЬНА ОСВІТА – ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ

Стукалова Т.Г.

ст. викладач кафедри соціально-гуманітарної освіти Сумського ОІППО

Економічні глобалізаційні процеси, посилення конкурентності, вихід України на світовий ринок праці потребує людського потенціалу, здатного до самореалізації, швидкого реагування на зміни в виробництві.

Технології змінюються так швидко, що молоді люди, вступаючи до навчального закладу, випускаються з нього і потрапляють у зовсім інший технологічний світ. Індекс глобальної конкурентноспроможності України на 11 місці, а якість підготовки персоналу в компаніях та організаціях – на 94-му.

Для якісної підготовки кваліфікованих робітників необхідно впровадити дуальну систему навчання, основу якої покладений принцип взаємного зв'язку теорії з практикою, що дозволяє учням не лише знайомитися з виробництвом, але й засвоювати прийоми та навички роботи на робочих місцях підприємств, установ, організацій.

Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич зазначила, що «Розвиток дуальної освіти, коли в підготовці фахівців беруть участь і навчальний заклад і підприємство, може стати тим поштовхом, що необхідний українській освіті для підвищення якості навчання і її відповідності стандартам та запитам ринку праці» [3].

Терміни «дуалізм», «дуальний», «дуальність» (від лат. dualis – подвій-

ний) досить широко застосовуються в різних галузях знань (філософії, політології, економіці, соціальних та природничих науках), а педагогіці поняття «дуальна система» вперше було використане у ФРН в середині 1960 років для позначення нової форми організації професійного навчання, що пізніше поширилась і на інші німецькомовні країни – Австрію, Швейцарію.

Згідно тверджень німецького педагога В.Грайнерта, функціональними критеріями дуальної системи професійної підготовки є такі положення [2,с.21]:

1. Потреба між кількістю працівників і учнів регулюється ринком праці. Якщо підприємства пропонують певні професії, то вони керуються законними державними нормами.

2. Носієм професійного навчання є підприємство. Проте, процес професійної підготовки організується за державними законодавчими нормами і підлягає прямому або непрямому державному контролю.

3. Якість професійних кваліфікацій реалізується передусім до вимог підприємства, а також зумовлюється вимогами держави, профспілок та Союзу фахівців.

4. Кошти на професійну освіту за дуальною системою вносяться переважно підприємствами, а також мож-